

relations. The study examines the specifics of contract conclusion, the role of digitalization in simplifying and increasing transparency of interactions between counterparties, as well as the current challenges faced by young entrepreneurs, including economic, personnel, climate, and military factors. Prospective directions for sector development are identified, related to innovative and digital technologies, enhancement of youth competencies, and state support, which contribute to the sustainable and competitive functioning of the agricultural sector.

Keywords: *youth, agricultural business, contractual relations, innovations, development.*

Науковий керівник:

Прогонюк Л.Ю.,

*доцент кафедри публічного управління
та адміністрування і міжнародної
економіки,*

Миколаївський національний аграрний університет

УДК 338.43

Правове забезпечення участі молоді у розвитку аграрного підприємства в Україні

Мачульська Ірина,

здобувач вищої освіти спеціальності 073 «Менеджмент»

Миколаївський національний аграрний університет

м. Миколаїв, Україна

Анотація: *у роботі досліджено роль молоді у розвитку підприємництва та аграрного сектору України. Проаналізовано основні перешкоди залучення молодого покоління до бізнесу й сільського господарства, а також чинні механізми державної підтримки. Обґрунтовано необхідність удосконалення молодіжної та аграрної політики з урахуванням європейського досвіду.*

Ключові слова: *підприємництво, бізнес, політика, модернізація, господарювання.*

Молодь є найдинамічнішою складовою суспільства, яка оперативно реагує на суспільні трансформації та швидко засвоює їх позитивні аспекти. Саме тому вона володіє значним потенціалом і вищою, порівняно з іншими віковими групами, спроможністю до започаткування та розвитку підприємницької діяльності. Невеликі підприємства, створені молодими людьми, зазвичай відзначаються гнучкістю, мобільністю та здатністю швидко адаптуватися до запитів споживачів, пропонуючи унікальні товари або спеціалізовані послуги для окремих ринкових ніш.

Водночас сучасні соціально-економічні умови в Україні містять низку об'єктивних і суб'єктивних чинників, що стримують розвиток молодіжного підприємництва. До них належать недостатній професійний досвід молоді та, як наслідок, низький рівень стартових можливостей; обмежений доступ до фінансових ресурсів і недосконалість механізмів кредитування; фрагментарність нормативно-правового регулювання у цій сфері; високі податкові й кредитні навантаження; слабка інформаційна підтримка програм розвитку підприємництва; корупційні ризики та поширеність тіньових практик; невідповідність освітніх програм сучасним потребам ринку; відсутність сформованої підприємницької культури та ефективної взаємодії між бізнесом і системою бізнес-освіти.

Попри наявні труднощі, молодіжне підприємництво сьогодні розглядається як один із пріоритетних напрямів розвитку малого бізнесу в Україні. Створення сприятливих умов для започаткування власної справи, а також стимулювання підприємницької активності молоді закріплюються в державних і регіональних програмах соціально-економічного розвитку.

Важливу роль у полегшенні входження молодих підприємців на ринок відіграє державна підтримка. В Україні функціонує багаторівнева система підтримки молодіжного підприємництва, що охоплює державний, регіональний та місцевий рівні управління. Її діяльність визначається нормативно-правовими актами, програмними документами та стратегічними завданнями у сфері розвитку малого і середнього бізнесу [1, с. 3].

Правові засади підтримки молоді базуються, зокрема, на положеннях статті 43 Конституції України, яка гарантує право на працю та обов'язок держави створювати умови для його реалізації [2]. Законодавством передбачено надання молоді першого робочого місця строком не менше двох років, що закріплено в Кодексі законів про працю [3] та Законі України «Про основні засади молодіжної політики» [4]. Засади державної молодіжної політики були визначені ще на початку 1990-х років відповідними деклараціями та законами, які заклали фундамент для формування системи підтримки молоді.

Важливими суб'єктами реалізації політики підтримки молодих підприємців є Міністерство економіки України, Міністерство освіти і науки України, а також Міністерство аграрної політики та продовольства України. Міністерство економіки визначає пріоритетні напрями розвитку малого й середнього бізнесу, зокрема підтримку інноваційних стартапів і надання грантів для започаткування власної справи. Передбачено також створення центрів молодіжної інноваційної творчості, оснащених сучасним обладнанням для швидкого прототипування та виробництва дослідних зразків.

Міністерство освіти і науки реалізує програми підтримки молодих науковців і стартапів, спрямовані на комерціалізацію наукових розробок і формування малих інноваційних підприємств. Водночас Міністерство аграрної політики впроваджує механізми підтримки молодих фермерів, зокрема шляхом надання грантів, розвитку сімейних господарств, модернізації виробничої інфраструктури та пільгового кредитування.

Разом із тим, лише невелика частка молоді, яка має потенціал до підприємництва, фактично реалізує його на практиці. У зв'язку з цим державна політика має бути спрямована на популяризацію підприємницької діяльності серед молоді, активне інформування про наявні програми підтримки, організацію навчальних заходів, конкурсів бізнес-ідей і стажувань. Важливими є формування системи відбору та супроводу талановитої молоді, запровадження якісних освітніх програм з бізнес-планування та командоутворення, а також налагодження співпраці між органами влади, бізнесом, освітніми установами й громадськими організаціями [1, с. 3].

Упродовж тривалого часу в Україні простежується стійка негативна тенденція, що проявляється у низькому рівні залучення молоді до аграрного сектору економіки. Така ситуація зумовлена комплексом чинників, серед яких — обмежений доступ молодих людей до земельних ресурсів, недостатня поінформованість про можливості професійної реалізації в аграрній сфері, а також недосконалість державної аграрної та молодіжної політики. Відчутною залишається й нестача ефективних механізмів підтримки, а кількість програм та ініціатив, спрямованих на активізацію молодіжної участі в сільському господарстві, є недостатньою для формування системних змін.

Проблема слабкої інтеграції молоді особливо помітна у сфері сільськогосподарської кооперації. Недостатній рівень державної підтримки, фрагментарність стимулюючих програм і брак мотиваційних інструментів призводять до того, що молодь рідко долучається до кооперативного руху. Це, своєю чергою, стримує розвиток кооперативного сектору та гальмує модернізаційні процеси на селі. Подібні труднощі характерні й для інших форм господарювання, адже молоді люди стикаються з перешкодами у доступі до знань, фінансування, ринків збуту, гідної праці та участі в ухваленні рішень на місцевому рівні. Такий комплекс бар'єрів обмежує можливості молодого покоління реалізувати свій потенціал у аграрній сфері.

Водночас аграрний сектор України об'єктивно потребує притоку молодих спеціалістів, оскільки саме молодь є рушійною силою інновацій, екологічної трансформації та сталого розвитку сільських територій. Попри певні законодавчі кроки, спрямовані на підтримку молодих фермерів, зокрема передбачення бюджетної допомоги для керівників фермерських господарств віком до 35 років, а також стратегічні орієнтири щодо створення робочих місць для молоді, ці заходи мають переважно фрагментарний характер.

Варто також враховувати, що проблема оновлення поколінь у сільському господарстві є актуальною не лише для України, а й для багатьох держав Європейського Союзу. Однак європейські країни активно впроваджують системні механізми підтримки молодих фермерів, зокрема через фінансові інструменти, пільгове кредитування, доступ до землі, освітні програми та спеціальні стратегічні плани в межах Спільної аграрної політики. Такий досвід свідчить про важливість цілеспрямованої державної політики, орієнтованої на стимулювання молоді до участі в аграрному секторі. Для України в умовах євроінтеграції надзвичайно важливо посилити синергію молодіжної та аграрної

політики, удосконалити нормативну базу, розширити програми підтримки та створити реальні можливості для професійної самореалізації молоді в сільському господарстві [5, с. 101-103].

Отже, молодь має значний потенціал для розвитку підприємництва й аграрного сектору, однак її активність обмежується соціально-економічними та інституційними бар'єрами. Наявні програми підтримки залишаються несистемними, що потребує формування комплексної державної політики, особливо в умовах євроінтеграції.

Список використаних джерел

1. Капліна А. І. Молодіжне підприємництво у системі пріоритетів державної молодіжної політики: стан та механізми підтримки. Ефективна економіка. 2021. № 9. С. 1-6.
2. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР (зі змінами і доповненнями). Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
3. Кодекс законів про працю України: Закон України від 10 грудня 1971 р. № 322-VIII (зі змінами і доповненнями). Відомості Верховної Ради УРСР. 1971. Додаток до № 50. Ст. 375.
4. Про основні засади молодіжної політики: Закон України від 27 квітня 2021 р. № 1414-IX. Голос України. 2021. № 89.
5. Хрещева О. Г. Сучасний стан, проблеми та перспективи залучення молоді до аграрного сектору економіки України з урахуванням європейського досвіду. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2025. № 3 (90). С. 99-105.

Abstract: *the paper examines the role of youth in the development of entrepreneurship and the agricultural sector of Ukraine. The main obstacles to involving the younger generation in business and agriculture are analyzed, as well as the current mechanisms of state support. The need to improve youth and agricultural policies, taking into account European experience, is substantiated.*

Keywords: *entrepreneurship, business, politics, modernization, management.*

Науковий керівник:

Прогонюк Л.Ю.,

доцент кафедри публічного управління

та адміністрування і міжнародної

економіки,

Миколаївський національний аграрний університет